

کتاب کار فارسی چهارم
درس هفتم: مهمان شهر ما

دبستان دخترانه علوی
سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

درس هفتم

«مهمان شهر ما»

آموختنی‌ها

- ۱ آشنایی با مفهوم انتظار
- ۲ گرایش عاطفی نسبت به شخصیت مقام رهبری
- ۳ تقویت گسترش دامن‌دوستان با استفاده از فرآیند ترکیب (کلمه + خود)
- ۴ آشنایی با نشانه‌های ربط «اما، ولی»
- ۵ آشنایی با عناصر داستان در نگارش

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

گریستن: گریه کردن
لحظه شماری: .....
بی صبرانه: بی‌طاقت، ناآرام
محور: .....
نگار: زیبارو
بی‌قرار: بی‌تاب
بالاخره: .....
خیره شدن: .....
آغوش: بغل
پرکشیدم: به پرواز درآمدم
می‌گشایم: باز می‌کنم
اشعه: پرتو نور
مشام: .....
اندوه: غم، ناراحتی
تحسین آمیز: .....

حضور: وجود
استقبال: پیشواز
نشاط: شادی
تپش: .....
انبوه: .....
هین: آگاه باش
غوغا: سر و صدا
مشتاق: .....
خروشان: .....
شوق: میل
خاطر: .....
رخسار: روی، چهره
هیجان: .....
بامداد: صبح زود
هممه: .....
پرتوان: .....

کلمات مترادف

حضور: وجود

استقبال: پیشواز

نشاط: شادی

تپش: تپیدن - جنبش - حرکت

انبوه: بسیار - زیاد - فراوان

هین: آگاه باش

غوغا: سر و صدا

مشتاق: دارای شوق - آرزومند

خروشان: پر سر و صدا

شوق: میل

خاطر اندیشه: ذهن - حافظه - یاد

رخسار: روی، چهره

هیجان: شور و شوق

بامداد: صبح زود

هممه: سر و صدا

پرتوان: پرنیرو - توانا - پر قدرت

گریستن: گریه کردن

لحظه شماری: انتظار کشیدن - پیوسته منتظر کسی بودن

بی صبرانه: بی‌طاقت، ناآرام

محور: اساس - مبنا - چیزی که امور بر مبنای آن جریان یابد

نگار: زیبارو

بی‌قرار: بی‌تاب

بالاخره: در نهایت

خیره شدن: نگاه مستقیم

آغوش: بغل

پرکشیدم: به پرواز درآمدم

می‌گشایم: باز می‌کنم

اشعه: پرتو نور

مشام: حس بویایی - بینی

اندوه: غم، ناراحتی

تحسین آمیز: آمیخته به ستایش و آفرین گفتن

کلمات متضاد

تند $\neq$ کند

پر $\neq$ خالی

خوشبو $\neq$ بدبو

پاکیزه $\neq$ آلوده

تشنه $\neq$ سیراب

کلمات هم خانواده

تحسین، حسن، محسن، احسان

مرخص، ترخیص

ضخامت، ضخیم

لطیف، لطافت

مشتاق، اشتیاق، شوق

جدا $\neq$ وصل

طلوع $\neq$ غروب

آرام آرام $\neq$ تند تند

دلگیر $\neq$ دل‌باز

صبر، صبور، صابر

درس، مدرس، تدریس

توجه، متوجه

اشعار، شعر، شاعر

فعالیت، فعال، فعل، فاعل

الف: با تعداد حروف خواسته شده از درس کلمه پیدا کن و بنویس. سپس با هر یک از حروف آن کلمات، واژه‌ای که با آن حرف شروع می‌شود پیدا کن. به نمونه‌ی داده شده دقت کن.

واژه‌ی چهار حرفی

.....

واژه‌ی سه حرفی

تپش

ت   تماشا

پ   پرهیجان

ش   شادی

واژه‌ی پنج حرفی

.....

الف: با تعداد حروف خواسته شده از درس کلمه پیدا کن و بنویس. سپس با هر یک از حروف آن کلمات، واژه‌ای که با آن حرف شروع می‌شود پیدا کن. به نمونه‌ی داده شده دقت کن.

واژه‌ی چهار حرفی

↓ خواب

خنگ	خ
وقت	و
استقبال	ا
بسیار	ب

واژه‌ی سه حرفی

↓ تپش

تماشا	ت
پرهیجان	پ
شادی	ش

واژه‌ی پنج حرفی

↓ مهمان

ملایم	م
همیشه	ه
مردم	م
انتظار	ا
نشاط	ن

ب: حروف جا افتاده را در کلمه‌های زیر با توجه به معنای کلمه بنویس.

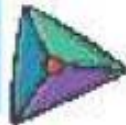
سر و صدا	←	غو...ا	آرزومند	←	مشتا....	کوتاه	←	خلا....
چهره	←	رخ....ار	وجود	←	ح...ور	پیشواز	←	اس...قبال

ب: حروف جا افتاده را در کلمه‌های زیر با توجه به معنای کلمه بنویس.

تمرین

عباراتی که معنای یکسانی دارند را به هم وصل کن. (یک مورد اضافی است.)

- جای سوزن انداختن نبود
- باعث غرور و خودخواهی من شد
- در پوست خود نمی گنجد
- بسیار شادمان است
- مرا به خود آورد
- مرا هشیار ساخت
- بسیار شلوغ بود

تمرین

۱

عباراتی که معنای یکسانی دارند را به هم وصل کن. (یک مورد اضافی است.)

- جای سوزن انداختن نبود
- در پوست خود نمی گنجد
- مرا به خود آورد
- باعث غرور و خودخواهی من شد
- بسیار شادمان است
- مرا هشیار ساخت
- بسیار شلوغ بود

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: مقام معظم رهبری در درس به خورشید تشبیه شده است.

ب: واژه‌ی «هین، یعنی همانند».

پ: به کسی که فقط خودش را می‌بیند خودخواه می‌گویند.

مهمان شهرما ▶ درس هفتم

۶۷

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: مقام معظم رهبری در درس به خورشید تشبیه شده است.

ب: واژه‌ی «هین، یعنی همانند». هین به معنی بدان و آگاه باش است

پ: به کسی که فقط خودش را می‌بیند خودخواه می‌گویند. کسی که فقط خودش را می‌بیند «خودبین» است

مهمان شهرما ▶ درس هفتم

۶۷

کلمه‌ی «خود» با کدام یک از کلمات زیر ترکیب می‌شود؟ کامل کن. (مانند نمونه)

سنگ - آموز - صفا - پسند - کار - ارزش - جوش - دار

کسی که فقط خود را می‌پسندد و از خود راضی است.

خودپسند	←	پسند	+	خود
.....	←	.....	+	.....
.....	←	.....	+	.....
.....	←	.....	+	.....
.....	←	.....	+	.....

کلمه‌ی «خود» با کدام یک از کلمات زیر ترکیب می‌شود؟ کامل کن. (مانند نمونه)

سنگ - آموز - صفا - پسند - کار - ارزش - جوش - دار

کسی که فقط خود را می‌پسندد و از خود راضی است.

خود پسند + خود

کسی که خودش کارش را به موقع انجام می‌دهد.

خود کار + خود

کسی که مراقب رفتار خود است.

خود دار + خود

کسی که خود به خود برای انجام کاری دارای انگیزه است.

خود جوش + خود

کسی که به خودش چیزی می‌آموزد.

خود آموز + خود

با توجه به کلمات زیر تمرین‌های زیر را انجام بده.

رخسار، دلگیر، شوق، سیراب، شکیب، خوشحال، صبر، صبور، تشنه، احسان، غم‌انگیز، نشاط، مشتاق،

خودپسند، دلباز، تحسین، شادمانی، چهره

الف: کلمه‌های مخالف را پیدا کن و کنار هم بنویس.

.....

ب: کدام کلمات معنای یکسانی دارند آن‌ها را کنار هم بنویس.

.....

پ: کلماتی که غیر ساده هستند را پیدا کن و بنویس.

.....

ت: کلمات هم خانواده را کنار هم بنویس.

.....

با توجه به کلمات زیر تمرین‌های زیر را انجام بده.

رخسار، دلگیر، شوق، سیراب، شکیب، خوشحال، صبر، صبور، تشنه، احسان، غم‌انگیز، نشاط، مشتاق،

خودپسند، دلباز، تحسین، شادمانی، چهره

الف: کلمه‌های مخالف را پیدا کن و کنار هم بنویس.

دلگیر ≠ دلباز   سیراب ≠ تشنه

ب: کدام کلمات معنای یکسانی دارند آن‌ها را کنار هم بنویس.

رخسار، چهره   دلگیر، غم‌انگیز   شوق، نشاط   شکیب، صبور

پ: کلماتی که غیر ساده هستند را پیدا کن و بنویس.

ت: کلمات هم خانواده را کنار هم بنویس.

شوق، مشتاق   صبر، صبور   احسان، تحسین

۵ با توجه به دستور داده شده «رمز جدول» را پیدا کن و به سؤال آن پاسخ بده.

★ حرف سوم «خلاصه» را در خانه‌ی شماره ۱ بگذار.

★ حرف سوم «منظم» را در خانه‌ی شماره ۴ بگذار.

★ حرف اول «توان» را در خانه‌ی شماره ۳ بگذار.

★ حرف چهارم «حضور» را در خانه‌ی شماره ۶ بگذار.

★ حرف پنجم «هیجان» را در خانه‌ی شماره ۲ بگذار.

★ حرف سوم «نشاط» را در خانه‌ی شماره ۵ بگذار.

رمز جدول: .....

با کلمه‌ی رمز جدول یک جمله‌ی زیبا بنویس.

فارسی چهارم دبستان

۵ با توجه به دستور داده شده «رمز جدول» را پیدا کن و به سؤال آن پاسخ بده.

★ حرف سوم «خلاصه» را در خانه‌ی شماره ۱ بگذار.

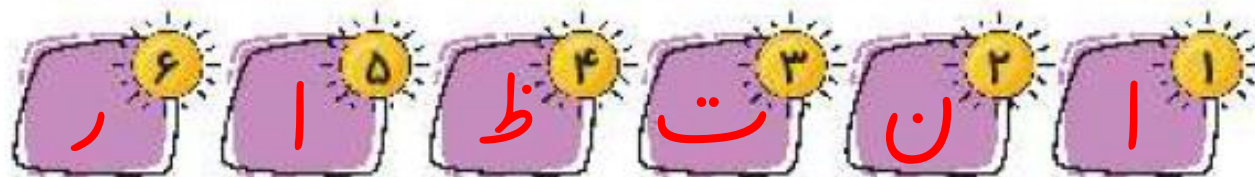
★ حرف سوم «منظم» را در خانه‌ی شماره ۴ بگذار.

★ حرف اول «توان» را در خانه‌ی شماره ۳ بگذار.

★ حرف چهارم «حضور» را در خانه‌ی شماره ۶ بگذار.

★ حرف پنجم «هیجان» را در خانه‌ی شماره ۲ بگذار.

★ حرف سوم «نشاط» را در خانه‌ی شماره ۵ بگذار.

رمز جدول: .....انتظار.....

با کلمه‌ی رمز جدول یک جمله‌ی زیبا بنویس.

.....به دلخواه دانش آموز.....

فارسی چهارم دبستان

بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است آنها را مشخص کن.

۶

« آب زیند راه را، هین که نگار می رسد   مرده دهید باغ را، بوی بهار می رسد »

ادامه‌ی جمله‌های زیر را بنویس.

۷

الف: کم کم به آن روز نزدیک می شدیم، اما .....

ب: ذهن انسان قدرت یادگیری زیادی دارد، ولی .....

پ: من دوست را آزر دادم، ولی .....

ت: غوغا و جیک جیک گنجشکان لذت بخش است، اما .....

بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است آنها را مشخص کن.

۶

« آب زیند راه را، هین که نگار می رسد
جمله ۱   جمله ۲   جمله ۳

مژده دهید باغ را، بوی بهار می رسد»
جمله ۴   جمله ۵

ادامه‌ی جمله‌های زیر را بنویس.

۷

الف: کم کم به آن روز نزدیک می شدیم، اما .....

ب: ذهن انسان قدرت یادگیری زیادی دارد، ولی .....

پ: من دوست را آزر دادم، ولی .....

ت: غوغا و جیک جیک گنجشکان لذت بخش است، اما .....

بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است آنها را مشخص کن.

۶

« آب زیند راه را، هین که نگار می رسد
جمله ۱   جمله ۲   جمله ۳

مژده دهید باغ را، بوی بهار می رسد»
جمله ۴   جمله ۵

ادامه‌ی جمله‌های زیر را بنویس.

۷

الف: کم کم به آن روز نزدیک می شدیم، اما ... نگرانی مردم بیشتر می شد.

ب: ذهن انسان قدرت یادگیری زیادی دارد، ولی ... به شرطی که درست از آن استفاده کند.

پ: من دوست را آزر دادم، ولی ... او مرا بخشید.

ت: غوغا و جیک جیک گنجشکان لذت بخش است، اما ... آنها امروز نخواندند.

به دلخواه دانش آموز

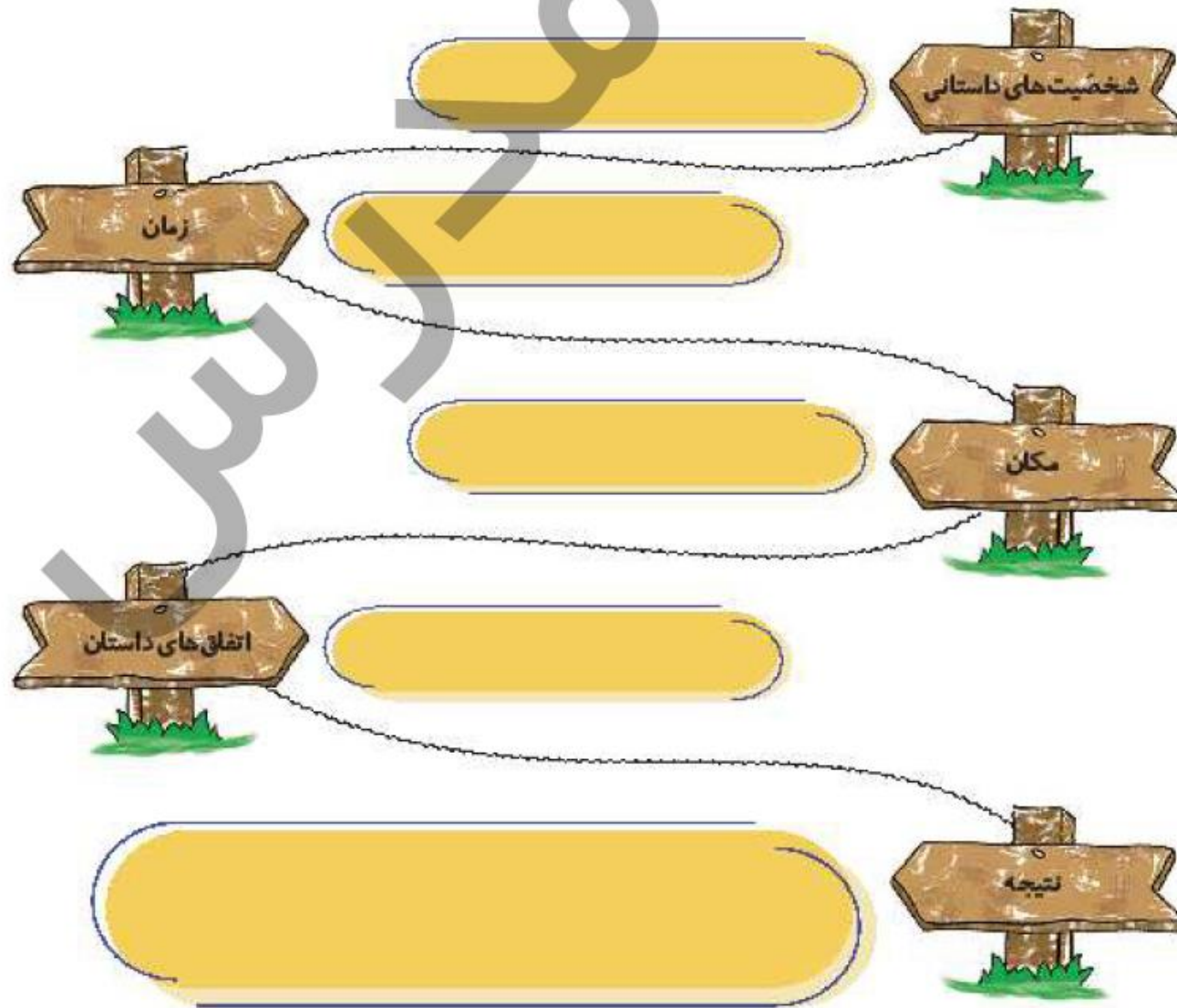

الف: در مورد تصویر مقابل، یک داستان بنویس.

۸

A large rectangular area with a light pink background, intended for writing a story. It contains four horizontal dashed lines for writing.

ب: با توجه به نمودار زیر عناصر داستانی که در قسمت (الف) نوشتی را به تفکیک مشخص کن.

آموزش
دانش
دانشگاه

با توجه به سوالات داده شده، پاسخ مناسب را انتخاب کن.

الف: کدام یک از جمله‌های زیر، با متن داستان «انتظار» مناسبیت ندارد؟

(۱) صحبت‌های درخت سیب به غنچه، احساس آرامش می‌داد.

(۲) گل میخک فریاد زد: «آهای خیلی دلت را خوش نکن!»

(۳) برادر نرگس در جبهه برای رزمندگان سنگر می‌ساخت.

(۴) دنیای غنچه کوچک بود و در باغچه‌ای خلاصه می‌شد.

با توجه به سوالات داده شده، پاسخ مناسب را انتخاب کن.

الف: کدام یک از جمله‌های زیر، با متن داستان «انتظار»، مناسبیت ندارد؟

(۱) صحبت‌های درخت سیب به غنچه، احساس آرامش می‌داد.

(۲) گل میخک فریاد زد: «آهای خیلی دلت را خوش نکن!»، ❌

(۳) برادر نرگس در جبهه برای رزمندگان سنگر می‌ساخت.

(۴) دنیای غنچه کوچک بود و در باغچه‌ای خلاصه می‌شد.

ب: در کدام جمله «جان بخشی، وجود ندارد»؟

۱) سوسن ها در گوش هم پیچ می کردند.

۲) نسیم خنک بامدادی دستی به صورتم کشید.

۳) درخت سیب به من نگاهی تحسین آمیز می کند.

۴) خنکی هوای صبح را با تمام وجود لمس کردم.

ب: در کدام جمله «جان بخشی، وجود ندارد»؟

۱) سوسن‌ها در گوش هم پیچ می‌کردند.

۲) نسیم خنک بامدادی دستی به صورتم کشید.

۳) درخت سیب به من نگاهی تحسین‌آمیز می‌کند.

۴) خنکی هوای صبح را با تمام وجود لمس کردم. ✗

پ: ترکیب «اقیانوسی از انسان‌ها، اشاره به چه چیزی دارد؟

(۱) سر و صدا و شلوغی مردم

(۲) آرامش بزرگ مردم

(۳) عظمت حضور مردم

(۴) شادمانی جمعیت مردم

پ: ترکیب «اقیانوسی از انسان‌ها، اشاره به چه چیزی دارد؟

(۱) سر و صدا و شلوغی مردم

(۲) آرامش بزرگ مردم

(۳) عظمت حضور مردم ✗

(۴) شادمانی جمعیت مردم

ت: کدام یک از ضرب‌المثل‌ها، در بردارنده‌ی معنی عبارت زیر است؟

«برای رسیدن به موفقیت، تلاش و همکاری جمعی لازم است.»

(۱) عاقبت، جوینده یابنده است.

(۲) برو کار می‌کن، مگو چیست کار

(۳) کوه به کوه نمی‌رسد، آدم به آدم می‌رسد.

(۴) با یک گل بهار نمی‌شود.

ت: کدام یک از ضرب‌المثل‌ها، در بردارنده‌ی معنی عبارت زیر است؟

«برای رسیدن به موفقیت، تلاش و همکاری جمعی لازم است.»

(۱) عاقبت، جوینده یابنده است.

(۲) برو کار می‌کن، مگو چیست کار

(۳) کوه به کوه نمی‌رسد، آدم به آدم می‌رسد.

(۴) با یک گل بهار نمی‌شود. ✗

روزی از روزها لاک‌پشت و خرگوشی در صحرا به هم رسیدند و رفیق راه شدند. خرگوش از راه رفتن لاک‌پشت خسته شد و گفت: «این آهسته رفتن تو ما را به مقصد نمی‌رساند.» لاک‌پشت گفت: «حالا که به سرعت خود می‌نازی، بیا مسابقه بدهیم و ببینیم کدام یک از ما به آن درختی که بالای تپه است زودتر می‌رسد.» خرگوش قبول کرد و گفت: «تو برو، من هم می‌آیم.» لاک‌پشت به راه افتاد. خرگوش با اعتماد به «تیزرو» بودن خود، مشغول بازی شد. یک مرتبه سرش را بلند کرد، دید نزدیک است لاک‌پشت به آن درخت برسد. آن هنگام بود که پا به دویدن گذاشت ولی هرچه تلاش کرد سودی نداشت. لاک‌پشت به درخت رسیده بود، اما خرگوش هنوز می‌دوید.

رهرو آن نیست که گه تند و گه خسته رود / رهرو .....

الف: خرگوش از چه چیزی خسته شده بود؟

ب: چرا لاک‌پشت و خرگوش مسابقه دادند؟

پ: به نظر شما کدام صفت برای خرگوش مناسب است؟

(۴) صادق

(۳) مغرور

(۲) ساده

(۱) تنبل

ت: در حکایت بالا جملاتی را که با «اما، ولی، به هم وصل شده‌اند، پیدا کن و بنویس.

اما:

ولی:

ث: ادامه‌ی ضرب‌المثل را کامل کن.

مهمان شهرما ▶ درس هفتم

الف: خرگوش از چه چیزی خسته شده بود؟

آهسته راه رفتن لاک پشت

ب: چرا لاک پشت و خرگوش مسابقه دادند؟

برای اینکه بفهمند کدام یک سریع تر به بالای تپه می رسد.

پ: به نظر شما کدام صفت برای خرگوش مناسب است؟

(۴) صادق

(۳) مغرور ×

(۲) ساده

(۱) تنبل

ت: در حکایت بالا جملاتی را که با «اما، ولی» به هم وصل شده اند، پیدا کن و بنویس.

اما: لاک پشت به درخت رسیده بود، اما خرگوش هنوز می دوید.

ولی: آن هنگام بود که پا به دویدن گذاشت ولی هر چه تلاش کرد سودی نداشت.

ث: ادامه ی ضرب المثل را کامل کن.

رهرو آن نیست که گدازد و گهی خسته رود

رهرو آن است که آهسته و پیوسته رود

مهمان شهرما ▶ درس هفتم

